

Fyrklöverns Montessori AB
anna.fondellpersson@palmlunds.se

2019-03-08
1 (23)
Dnr-2018:10026

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Fyrklöverns Montessori i Helsingborgs kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Fyrklöverns Montessori avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Fyrklöverns Montessori i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utvecklar ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan som regelbundet följs upp och analyseras.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att lärare utvecklar sitt arbete med att anpassa undervisningen så att alla elever får den stimulans och de utmaningar de behöver för att kunna utvecklas så långt som möjligt.

Trygghet och studiero

Skolan har i flera delar ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn följer upp undervisningen i syfte att hitta orsaker till bristande studiero. I detta ingår att säkerställa att personalen i sitt arbete med att skapa och bibehålla studiero utgår från gemensamma och överenskomna förhållningsätt och agerande.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor säkerställer att alla lärare ges möjlighet till att kvalitetssäkra sina bedömningar och omdömen. I detta ingår att lärare får möjlighet att, under organiserade former, samverka med varandra när de gör sina bedömningar.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 15 augusti 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2018:10026) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd för våra kvalitetsbedömningar:

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling. 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

De övergripande skälen till bedömningen är att granskningen visar att rektorn följer upp och analyserar kunskaps- och värdegrundsresultat och leder skolans utveckling med fokus på det pedagogiska uppdraget. Vidare visar granskningen att rektorn leder lärares samverkan med fokus på läraruppdraget, gemensamma förhållningssätt och läroplanens olika delar. Granskningen visar vidare att rektorn har påbörjat ett jämställdhetsarbete men att arbetet ännu inte påverkat planeringen och organiseringen av undervisningen i förhållande till målen i läroplanen.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen kopplat till de underlag som myndigheten samlat in inför och i samband med besöket.

Uppföljning, analys och förbättringsåtgärder

Granskningen visar att rektorn följer upp både kunskaps- och värdegrundsresultat och utifrån resultaten gör analyser och initierar utvecklingsåtgärder. Rektorn beskriver i det inskickade materialet till Skolinspektionen att hen följer upp elevers kunskapsresultat genom att lärare skickar in elevsammanställningar i olika ämnen. Utifrån det inskickade materialet beskriver rektorn att flickorna har högre måluppfyllelse än pojkarna. Vidare beskriver rektorn att värdegrundsarbetet följs upp genom löpande observationer och i samtal med personal och elever. Rektorn säger att mycket dokumentation finns i olika elevmappar och att det därmed är svårt att få en helhetssyn av måluppfyllelsen. Enligt rektorn behöver skolan få tillgång till en digital

lärplattform. Vidare beskriver rektorn hen tagit del av lärarnas sammanställningar av elevers svar gällande värdegrundsarbetet i samband med utvecklingssamtalen. Rektorn beskriver även att hen identifierat att värdegrundsarbetet överlag varit isolerat från övrig skolverksamhet och att det förekommit som punktinsatser. Därför tänker rektorn framöver att olika frågeställningar ska planeras in i undervisningen som ett sätt att arbeta med värdegrunden.

Lärare berättar i intervju att rektorn samlar in elevers resultat från olika tester. De berättar även att de har haft samtal kring enskilda elevers resultat. Däremot uppger lärare att det inte förekommit några samtal om skolans resultat på gruppnivå. Vidare säger lärare att det finns pågående samtal om värdegrundsuppdraget på deras arbetslagsmöten samt att de har gått igenom dessa delar av läroplanen på planeringsdagar. Däremot uppger lärare att de inte vet hur skolan följer upp värdegrundsarbetet.

I det inskickade underlaget till Skolinspektionen redogör rektorn för fyra prioriterade utvecklingsområden som tar sin utgångspunkt i tidigare genomfört kvalitetsarbete, verksamhetsobservationer, enkäter och samtal med olika kategorier av människor. Rektorn beskriver att de bland annat ska arbeta med dokumentation och analys med fokus på undervisning, förebyggande och främjande elevhälsoarbete samt att tydliggöra skolans värdegrund och uppdrag.

Pedagogiskt ledarskap

Granskningen visar att rektorn leder och organiserar det pedagogiska uppdraget med fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Rektorn berättar i intervju att lärarna har ett planeringsmöte en gång i veckan och att hen som rektorn leder och deltar i detta, vilket även lärarna berättar. Rektorn säger att det är hen som sätter agendan för mötet. Rektorn beskriver att hen infört en möteslogg i syfte att effektivisera mötena. Loggarna innebär, enligt det inskickade materialet till Skolinspektionen, att mötena inleds med en kartläggning av verksamheten, att olika åtgärder diskuteras och beslutas. På efterföljande möte följs sen åtgärderna upp och nya idéer läggs till. Rektorn säger att ett av syftena med loggarna är att personalen ska få en överblick över skolans utvecklingsarbete. Rektorn beskriver vidare att loggarna kommer att fungera som ett underlag för rektorns analys under vårterminen. Rektorn berättar att hen har förklarat för lärarna hur rektorn ser på lärarnas uppdrag och vad som krävs för att eleverna ska få en undervisning utifrån läroplanen. Rektorn ger exempel på att hen har identifierat att det förekommer mycket aktiviteter och uppgifter på lektionerna som inte blir satta i ett större sammanhang för eleverna, med tydliga kopplingar till läroplanen. Rektorn beskriver att hen utifrån det har pratat med

lärarna om vad som ska ingå i undervisningen och att rektorn begärt att få ta del av lärarnas planeringar men säger att hen ännu inte fått dessa. Rektorn berättar även att hen sett ett behov av att utveckla gemensamma förhållningssätt hos personalen som överensstämmer med läroplanens värderingar. Detta har lärarna fått arbeta med genom olika "case" och enligt rektorn har detta lett till positiva förändringar i hur personalen bemöter eleverna.

Lärarna berättar i intervju att de under arbetslagmöten diskuterar praktiska saker men även utvecklingsarbete. Lärarna säger att de under lärarmöten gemensamt har läst läroplanen och diskuterat uppdraget. Lärarna ger även exempel på att de har läst gemensam pedagogisk litteratur som de sedan har diskuterat. Lärarna säger att de i sina gemensamma diskussioner inte pratat om hur de lägger upp lektionerna men säger att de nog jobbar på ett liknande sätt. Lärarna berättar att de mest pratar med varandra när det inte gått så bra och om hur enskilda elever fungerar.

Utifrån inskickat material till Skolinspektionen framgår det att en av tre lärare är behöriga för den undervisning som de bedriver. Rektorn uppger i intervju att en av lärarna inte deltar i de gemensamma mötena men säger att alla lärare kommer att göra det inom kort då en nyrekryterad lärare snart tillträder. Lärarna ger i intervju exempel på att rektorn stöttar obehöriga lärare med att tolka läroplanen och kunskapskraven samt att de kan prata med rektorn om sin planering.

Strategiskt jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorn påbörjat ett arbete kring jämställdhet på skolan. Rektorn uppger i intervju att hen inledningsvis gjort en kartläggning med personalen där de fått svara på frågor kring jämställdhet. Enligt rektorn visar resultatet av denna kartläggning, tillsammans med synpunkter från vårdnadshavare och egna observationer, tydligt att skolan har ett behov av att arbeta med jämställdhet. Rektorn berättar att hen nyligen lyft jämställdhetsuppdraget på ett arbetsplatsmöte och gett lärarna i uppgift att samla in information om och visa på exempel hur flickor och pojkar ges samma förutsättningar under lektionerna. Rektorn säger att de ännu inte diskuterat avsnitten om likvärdig utbildning i läroplanen.

Lärarna berättar i intervju att de har fått svara på frågor gällande genus men säger att de sedan inte har hört något mer om det, inte mer än att rektorn sagt att de senare ska arbeta med det. Lärarna uppger att de inte kan ge något exempel från sin egen undervisning på innehåll eller aktivitet där de belyst traditionella könsroller. Lärarna säger att de inte heller har haft något planerat arbete kring jämställdhet, men att de i spontana diskussioner pratat om sådana aspekter med eleverna i årskurs 2 och 3.

Lärarna uppger även att de inte har funderat kring hur talutrymmet fördelas mellan flickor och pojkar i klassrummet.

De yngsta eleverna säger att de inte pratat om hur det är att vara flicka eller pojke eller om vilka yrken män och kvinnor väljer. De äldre eleverna säger att de har pratat om jämställdhet och att de sett en film som tog upp homosexualitet. Eleverna uppger att pojkar kan säga nedsättande kommentarer till flickor ute på rasterna. Eleverna säger även att pojkar kan få mer tillsägelser för att de är mer olydiga. På frågan om de tycker det är viktigt att träna sig på att arbeta med både flickor och pojkar säger de att de helst arbetar med elever som tillhör samma kön som de själva.

Observationer visar att pojkar under en lektion får upprepade tillsägelser med anledning av att eleverna inte är tysta och inte följer med i lärarens genomgång. Vidare visar observationer att när lärarna låter eleverna sätta sig var de vill i klassrummet placerar sig flickor och pojkar var för sig. På en annan observerad lektion är det endast pojkar som får ordet under den gemensamma samlingen, trots att även flickor räcker upp handen. På två av de observerade lektionerna är det till övervägande del flickor som får svara på lärarens frågor.

Skolinspektionen bedömer därför att det finns ett utvecklingsbehov, vilket framgår nedan under avsnittet Identifierat utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn utvecklar ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan som regelbundet följs upp och analyseras.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn tillsammans med personalen har påbörjat ett gemensamt arbete kring jämställdhet men att detta ännu inte fått genomslag i utbildningen och undervisningen. Skolinspektionen bedömer därför att skolans arbete kring jämställdhet inte är strategiskt. Visserligen har rektorn inlett en första kartläggning med frågor till personalen men utredningen visar att skolans jämställdhetsarbete ännu inte utgår från en kartläggning av i vad mån undervisningen ger alla elever, oavsett könstillhörighet, samma förutsättningar att lära och utvecklas.

Skolan ska aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att motverka

könsmönster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans, samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen, med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.¹

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att inledningsvis följa upp och analysera skillnader i resultat mellan flickor och pojkar, med koppling till undervisningen. Rektorn rekommenderas också att kartlägga på vilket sätt lärare aktivt arbetar med jämställdhet i undervisningen, exempelvis kan det handla om på vilket sätt undervisningens innehåll och arbetsformer utgår från ett jämställdhetsperspektiv. Det vill säga att varierade perspektiv och erfarenheter speglas i undervisningen och det skolmaterial som används, och knyts an till elevers olika erfarenheter.² Vidare kan det handla om flickors och pojkars möjligheter till inflytande och lärarstöd i undervisningen. Det inledande arbetet kan förslagsvis följas av att rektorn i samverkan med personalen utarbetar en gemensam plan för hur ett strategiskt jämställdhetsarbete framöver ska bedrivas på skolan.

Undervisning

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd för våra kvalitetsbedömningar:

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden 5. Kursplaner med kunskapskrav

¹ Läroplan för grundskolan samt förskoleklassen och fritidshemmet, Lgr11, kap 1 Skolans värdegrund och uppdrag; En likvärdig utbildning.

² Håkansson, J & Sundberg, D. (2014) *Utmärkt undervisning: Framgångsfaktorer i svensk och internationell belysning*, Stockholm: Natur & Kultur, s. 105.

De övergripande skälen till bedömningen är att granskningen visar att lärarna ger eleverna det stöd de behöver för att kunna delta i undervisningen. Granskningen visar även att undervisningen innehåller en variation av uppgifter och aktiviteter. Vidare visar granskningen att lärarna överlag planerar och genomför undervisningen så att eleverna får möjlighet att reflektera över vad de gjort och vad de lärt sig. Utredningen visar dock att undervisningen inte är organiserad så att alla elever blir stimulerade och utmanade utifrån sina behov och förutsättningar eftersom undervisningen överlag anpassas utifrån vad en elev på genomsnittlig nivå presterar.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen kopplat till de underlag som myndigheten samlat in inför och i samband med besöket.

Lärarstöd, variation och struktur i undervisningen

Granskningen visar att undervisningen överlag är varierad och har en struktur som gör att eleverna förstår, och kommer igång med sitt arbete. Eleverna berättar i intervju att de får stöd av lärarna när de behöver det. Eleverna säger att de räcker upp handen, alternativt går till läraren för att få stöd. Eleverna säger vidare att lärarna försöker motivera och hjälpa de elever som tycker att något är för svårt. Dock berättar en elev att hen flertalet gånger bett om hjälp men att läraren då svarat att "du klarar det här".

Lektionsobservationer visar att under tiden eleverna arbetar på egen hand går lärare och assistenter runt i klassrummet för att svara på elevernas frågor eller kontrollera att eleverna vet vad de ska göra. På några av de observerade lektionerna ställer läraren frågor och eleverna ska räcka upp handen för att svara på frågorna. Det finns elever under dessa observationer som inte räcker upp handen och därmed inte får säga något under denna del av lektionerna.

Lärarna uppger i intervju att de brukar arbeta på olika sätt och med olika uppgifter i undervisningen. Lärarna ger exempel på att de har gemensamma inledningar och genomgångar och att eleverna därefter får arbeta med uppgifter på egen hand, i par eller i grupp. Lärarna nämner även att eleverna ibland får arbeta med praktiska uppgifter. Vidare berättar lärarna att de erbjuder eleverna olika sätt att arbeta på samt att de bryter arbetet vid olika tidpunkter. Lärarna säger att de gör det för att eleverna inte ska tröttna utan bibehålla sitt engagemang under lektionerna. Eleverna säger att de brukar arbeta på olika sätt under lektionerna och att de oftast får bestämma själva men uppger att de oftast arbetar på egen hand. Lektionsobservationerna visar att olika arbetssätt och arbetsformer varierar under en skoldag.

Av intervjuer med elever och av lektionsobservationerna framgår att lärare skriver dagens arbetsuppgifter på tavlan och berättar vad de ska arbeta med. Några elever säger att lärarna har en genomgång om vad de ska lära sig och att lärarna visar dem hur de ska utföra uppgifterna. Eleverna berättar även att lärare kan skriva på tavlan vilka olika uppgifter eleverna kan välja att arbeta med och säger att det kan vara uppgifter i ämnet som de håller på med men även i andra ämnen. Eleverna säger att målet med uppgifterna står i böckerna som de räknar i.

En lärare berättar i intervju att hen brukar skriva upp lektionens mål på tavlan och pratar om det med eleverna inledningsvis för att i slutet av lektionen återkoppla det tillsammans med eleverna. Exempel på detta finns på några, men inte alla observerade lektioner. Lärarna säger att de bland de yngre eleverna har arbetat med olika mål i läroplanen genom att skapa "moln" som finns uppsatta i klassrummet och lärarna beskriver att de med jämna mellanrum pratar med eleverna om vilka mål de klarat av och vilka som återstår.

Rektorn uppger i det inskickade materialet att ett utvecklingsområde för skolan är att de ska hjälpa eleverna att förstå vad de ska lära sig och varför.

Reflektion och delaktighet i undervisningen

Granskningen visar att det förekommer inslag av reflektion i undervisningen. Eleverna berättar i intervju att alla elever har en egen reflektionsbok som används till att svara på frågor inom olika arbetsområden. Eleverna säger att de en gång i veckan får prata om hur lektionerna har varit. Vidare berättar eleverna att det förekommer att de får uppgifter där de ska tänka tillsammans och diskutera olika lösningar i grupper. Det finns exempel på detta i de observerade lektionerna. Samtidigt säger eleverna att det vanligaste sättet de arbetar på är att de arbetar på egen hand. Lärarna berättar i intervju att de i slutet av veckan pratar med eleverna om vad de har lärt sig. Lärarna säger att de genom att ställa öppna frågor till eleverna får dem att fundera över sitt lärande. Exempel på detta finns på de observerade lektionerna. Eleverna säger att de vet att de har lärt sig något när de är klara med ett arbete och när läraren har godkänt det. Eleverna säger även att lärare under utvecklingssamtalet har visat en "stege" på datorn gällande hur långt eleverna kommit i sin kunskapsutveckling.

Rektorn berättar i intervju att eleverna inför utvecklingssamtalet får underlag med olika frågor att fundera kring. Eleverna får, enligt rektorn, uppskatta hur mycket de kan och vad de har lärt sig. Samtidigt säger rektorn att de kan bli bättre på att låta eleverna systematiskt få reflektera över sitt lärande. Vidare säger rektorn att lärarna nog inte har varit så bra på att stötta eleverna i att ta ett eget ansvar för sitt eget lärande, även om det kanske fungerar bättre i den ena av skolans två klasser.

Granskningen visar att eleverna inte tycker att de får påverka undervisningens innehåll. Eleverna uppger i intervju att de inte får komma med några förslag om hur de vill ha det i skolan utan att det är lärarna som bestämmer. Lärarna ger däremot i intervju exempel på hur eleverna får utvärdera undervisningen. Till exempel säger lärarna att eleverna i slutet av ett arbetsområde får utvärdera vad de lärt sig utifrån frågor som läraren ger till eleverna. Lärarna säger även att elever får förbereda sig inför utvecklingssamtalen och under samtalet får eleverna prata om vad de tycker att de kan. En lärare berättar att hen arbetar utifrån modellen "vad jag vet, vad jag vill lära och vad jag lärt mig". Lärarna säger även att de i en klass arbetar med att eleverna får göra egna "raketer" som sätts upp i klassrummet och där eleverna skriver vad de tycker att de har lärt sig och vilka mål de vill arbeta med under läsåret.

Stimulans och utmaningar i undervisningen

Granskningen visar att undervisningen inte anpassas så att den utmanar alla elever. Rektorn uppger i intervju att skolan behöver utveckla arbetet med att utmana eleverna. Rektorn säger samtidigt att de är bra på att kartlägga var eleverna befinner sig och ge eleverna olika böcker och material utifrån det. Rektorn beskriver ett pågående arbete i en av klasserna där arbetet lagts upp så att eleverna får utgå från sina egna frågor och sen söka svar på dessa.

Eleverna uppger i intervju att alla elever måste arbeta med samma uppgifter, även om de redan kan det. De äldre eleverna säger att det är för enkla uppgifter för dem, medan de yngre säger att det oftast är lagom svårt. Eleverna säger att uppgifterna som de arbetade med under en av de observerade lektionerna var enkla och att alla redan kunde det som uppgiften gick ut på. Som exempel säger några elever att uppgifterna i matematik är för enkla. Eleverna säger att lärare borde veta att de tycker att det är enkelt eftersom det går fort för eleverna att lösa uppgifterna. Andra elever berättar att de får olika svåra uppgifter i matematik beroende på vilken klass de går i och att de delas upp i olika åldersgrupper när de har genomgångar i matematik. De äldre eleverna säger att de vill vara mer uppdelade eftersom det förekommer att de ytterligare en gång får göra samma saker som de gjorde när de var yngre. Eleverna berättar att de ibland får olika uppgifter beroende på ålder och ger exempel på att de har olika svåra "tystläsningsböcker".

Eleverna uppger att när de blir klara med en uppgift får de ytterligare samma typ av uppgift med samma svårighetsgrad. Eleverna säger även att de kan få andra uppgifter, i ett annat ämne när de är klara. Eleverna berättar att de måste invänta andra elever när de är klara med en uppgift och säger att de under tiden kan få sitta och läsa i sina böcker. Detta överensstämmer med lektionsobservationerna där det framgår att

elever får samma uppgifter att arbeta med och när de är klara finns det i något fall extra uppgifter att arbeta med och i övriga fall hänvisas elever till att läsa tyst i sin bok. Under en lektion finns det inga extrauppgifter utan elever går omkring i klassrummet när de är klara.

Lärarna uppger i intervju att de tidigare läsår pratat med varandra om hur de kan lägga upp undervisningen på olika nivåer men säger att de inte gjort detta på ett tag. Lärarna berättar att de använder sig av Skolverkets bedömningsstöd för att ta reda på vilka nivåer elever befinner sig på. De säger även att eleverna får utmaningar med hjälp av olika böcker och ger exempel på två elever som har fått svårare matematikböcker. Lärarna berättar att när elever är klara med uppgifterna som alla ska göra kan de få andra uppgifter att arbeta med, antingen i samma ämne eller i ett annat.

Skolinspektionen bedömer därför att det finns ett utvecklingsbehov, vikt framgår nedan under avsnittet Identifierat utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att lärare utvecklar sitt arbete med att anpassa undervisningen så att alla elever får den stimulans och de utmaningar de behöver för att kunna utvecklas så långt som möjligt.

Skolinspektionens granskning visar att undervisningen inte ger alla elever sådana utmaningar att de kan utvecklas så långt som möjligt. Utredningen visar att flera elever ger uttryck för att undervisningen är för lätt och att de får arbeta med uppgifter som de redan kan. Vidare framgår det av utredningen att de anpassningar som lärarna gör inte är tillräckliga och att rektorn bedömer att detta är ett av skolans utvecklingsområde.

Av 1 kap. 4 § skollagen (2010:800) framgår att i utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. Vidare ska utbildningen främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. I skollagen framgår det även enligt 3 kap. 3§ att alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina förutsättningar ska kunna

utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Vidare framgår det att elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

När det gäller högpresterande elever har Skolverket dragit slutsatsen att dessa elever, med stöd av läraren, bör få arbeta med att förstå ett avancerat innehåll. Det är centralt att lärarna skapar en undervisning med ett flexibelt innehåll, där alla elever, oavsett var de befinner sig i sin kunskapsutveckling får arbeta med ett utmanande innehåll på lämplig nivå efter deras förutsättningar.³ Enligt Skolinspektionens tidigare erfarenheter, är det av betydelse att lärare erbjuder och uppmuntrar elever till att ta sig an uppgifter av fördjupande karaktär snarare än fler uppgifter på samma nivå, om de snabbt blir klara.⁴ Skolinspektionen rekommenderar därför att lärarna, under ledning av rektorn utvecklar undervisningen i alla ämnen så att den innehåller arbetsuppgifter med olika svårighetsgrader, alternativt uppgifter som kan fördjupas och vidareutvecklas utifrån elevernas nivå och intresse. Eftersom undervisningen är organiserad i åldersblandade klasser är det särskilt viktigt att rektorn följer upp att alla elever får de utmaningar de behöver.

Trygghet och studiero

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan har i flera delar ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd för våra kvalitetsbedömningar:

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

³ Skolverket (2012) *Högpresterande elever, höga prestationer och undervisningen*. Rapport 379, Stockholm: Fritzes.

⁴ Skolinspektionen (2016) *Utmaningar i undervisningen: Många elever behöver mer stimulans och utmaningar*. Tematisk analys, Stockholm: Skolinspektionen.

De övergripande skälen till bedömningen är att granskningen visar att elevernas upplevelse av trygghet systematiskt följs upp och att skolan arbetar med olika åtgärder för att eleverna ska ha en trygg skolmiljö. Däremot visar granskningen att det inte finns ett samlat arbete för att skapa och bibehålla studiero på skolan.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen kopplat till de underlag som myndigheten samlat in inför och i samband med besöket.

Skolans arbete för att skapa trygghet

Granskningen visar att elevernas upplevelse av trygghet på skolan följs upp samt att skolan arbetar med insatser för att vidta åtgärder för att tillförsäkra eleverna en trygg miljö. Rektorn uppger i intervju att hen låtit eleverna skriva kommentarer till den genomförda enkäten för att få en tydligare bild av vad eleverna tycker. Resultaten tas sen upp på elevrådet för att eleverna ska vara delaktiga i arbetet med att analysera vad som behöver förbättras eller ändras. Rektorn berättar att det i dagsläget inte finns något i resultaten som kräver någon direkt åtgärd gällande tryggheten men säger att de alltid behöver arbeta mer med förebyggande åtgärder. Både eleverna och lärarna berättar i intervju att lärarna under utvecklingssamtalen följer upp med eleverna om de känner sig trygga i skolan. Lärarna säger att de samlar ihop det som eleverna säger och utifrån det gör förändringar och åtgärder. De säger också att de gör en uppföljande enkät i slutet av varje termin för att följa upp om det skett någon förändring. Som exempel på hur de arbetar förebyggande säger lärarna att de tillsammans med eleverna tittar på film och läser böcker som tar upp olika situationer där man kan känna oro eller otrygghet och som de sen diskuterar med eleverna. Lärarna berättar att de pratat om hur de ska övervaka tryggheten på rasterna och hur de ska agera när något händer.

Eleverna säger i intervju att lärarna frågar dem hur de har det i skolan. Elever säger att det finns rutiner på skolan hur de ska gå tillväga om det inträffar något under rasterna och uppger att det alltid finns vuxna ute på rasterna. Eleverna berättar att lärarna pratar med eleverna om hur de ska vara mot varandra och att de alltid tar upp och diskuterar om något inträffat på rasterna. Dessutom berättar eleverna att rektorn bland annat följer upp tryggheten med eleverna via elevrådet. Eleverna säger att de då kan ta upp sådant som de vill förändra på skolan. Dock framkommer det i intervju med eleverna att det på skolan finns elever som är rädda för andra äldre elever. Elevernas uppfattning är att de eleverna inte berättat det för någon vuxen på skolan.

Skolans arbete för att skapa och bibehålla studiero

Granskningen visar att det på skolan inte finns ett gemensamt arbete för att skapa studiero. Rektorn berättar i intervju att det finns utmaningar gällande arbetet med att skapa studiero. Rektorn säger att eleverna berättat för hen att det är rörigt i klassrummen. Rektorn berättar att hen tillsammans med den tidigare specialpedagogen samtalat med lärarna om vikten av att förstå att anpassningar är ett sätt att skapa studiero. Rektorn berättar även att de då tog fram en konsekvenstrappa som stöd för hur lärarna ska agera. Enligt rektorn har arbetet legat nere sedan den tidigare specialpedagogen slutat och därför är det ännu inte implementerat bland personalen. Därför går det, enligt rektorn, inte att se några effekter än. Däremot uppger rektorn att de anpassningar i undervisningen som gjorts för enskilda elever gett positiva effekter i form av färre konflikter och en tryggare skolmiljö.

Lärarna berättar i intervju att de tror att det blir studiero om elever vet vad som ska hända under skoldagen och att de därför är noga med att gå igenom detta på morgonsamlingen. Lärarna säger att de utarbetar nya ordningsregler efterhand som de märker att det behövs. Lärarna säger också att dessa har kompletterats med trivselregler som eleverna bestämt ska gälla i klassrummet. På frågan om de har några gemensamma strategier för att bibehålla studiero säger lärarna att de ringer i en klocka när ljudnivån blir för hög i klassrummet.

Eleverna uppger i intervju att det förekommer att det är stökigt i klassrummet. Eleverna ger exempel på att det finns elever som ligger på stolarna, att elever slåss eller att elever är i rörelse i klassrummet. De uppger att det är lugnare när de inte är så många i klassrummet. De yngre eleverna säger att finns elever som stör när de har samling och att det kan vara svårt att koncentrera sig när det är läsning. Eleverna berättar att lärarna då räknar och ringer i en klocka. Eleverna uppger att det inte får någon effekt. Eleverna säger att det inte alltid är tillräckligt lugnt för att de ska kunna arbeta i klassrummet och att det är stökigt någon gång varje dag. Eleverna berättar att lärare har vidtagit åtgärder för att det ska bli lugnare i klassrummet genom att starta en klocka och sätta den på tre minuter. Under denna tid ska alla vara tysta men eleverna säger att det blir stökigt i klassrummet igen så fort tiden är ute. Eleverna berättar också att om det finns elever som stör andra så säger läraren till eleverna och då får eleverna arbeta med en assistent i klassrummet under lektionen. Eleverna säger även att det förekommer att de får städa istället för att arbeta när det är stökigt. Dock uppger de äldre eleverna att det ibland är tillräckligt lugnt för att de ska kunna arbeta.

Observationer visar att ljudnivån varierar under lektioner och att lärare genomgående använder sig av strategin att hyssja på eleverna. Några lärare använder sig även av en

klocka som de ringer i för att påkalla elevers uppmärksamhet. I observationer syns även elever gå rundor i klassrummet och söka upp andra elever, dels när de ska hämta material och dels när de är klara med sina uppgifter och inte har något att göra. På en av de observerade lektionerna säger läraren vid upprepade tillfällen till en grupp pojkar att vara tysta och lyssna på genomgången utan att det får effekt.

Skolinspektionen bedömer därför att det finns ett utvecklingsbehov, vilket framgår nedan under avsnittet Identifierat utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn följer upp undervisningen i syfte att hitta orsaker till bristande studiero. I detta ingår att säkerställa att personalen i sitt arbete med att skapa och bibehålla studiero utgår från gemensamma och överenskomna förhållningsätt och agerande.

Skolinspektionens granskning visar att det inte finns något gemensamt arbete för att skapa studiero och att alla lärare inte vidtar ändamålsenliga åtgärder för att bibehålla studieron. Granskningen visar att de åtgärder som lärare vidtar för att skapa en lugn miljö ger på kort sikt viss effekt men som inte ger långsiktiga förutsättningar för studiero. Konsekvensen är att det återkommande finns elever som ägnar sig åt annat än skolarbete och att andra elever upplever sig störda i sitt skolarbete. Även om granskningen visar att det pågår ett visst gemensamt arbete på skolan så har lärare inte utvecklat gemensamma strategier och åtgärder för att skapa studiero i undervisningssituationen. Därför bedömer Skolinspektionen att arbetet med studiero är ett utvecklingsområde.

Av 5 kap. 3§ skollagen (2018:800) framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Enligt läroplanen⁵ ska alla som arbetar i skolan samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande.

I Skolinspektionens tematiska analys av utmaningar i undervisningen⁶ framgår att "när eleverna inte blir tankemässigt utmanande och stimulerade på lektionerna blir de omotiverade eller uttråkade. Bland omotiverade eller uttråkade elever finns större risk att de sysselsätter sig med annat än lärande på lektionen eller ställer till med oreda". Skolinspektionen vill i detta sammanhang poängtera att det finns en koppling mellan lärares förmåga att hålla strukturerade, välplanerade lektioner med varierat innehåll samt elevernas studiero och motivation. Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att, genom att observera undervisningen och genom att samtala med eleverna, ringa in problemområden och behov. Aspekter som rektorn bör väga in är skolans organisation och grupsammansättning, arbetet med normer och värden, lärarnas förhållningssätt och ledarskap samt undervisningens innehåll och komplexitet. Utifrån den behovsbild som framträder behöver rektorn planera för de åtgärder som behövs och införliva det arbetet i skolans kvalitetsarbete.⁷

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd för våra kvalitetsbedömningar:

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

⁵ Läroplan för grundskolan samt förskoleklassen och fritidshemmet, Lgr11, kap 2.2 Kunskaper.

⁶ Skolinspektionen (2016) *Utmaningar i undervisningen: Många elever behöver mer stimulans och utmaningar*. Tematisk analys, Stockholm: Skolinspektionen, s. 9.

⁷ Skolinspektionen (2016) *Skolans arbete för att säkerställa studiero – det räcker inte att det är lugnt, eleverna måste lära sig något också*. Stockholm: Skolinspektionen, s. 28.

De övergripande skälen till bedömningen är att granskningen visar att rektorn analyserat och uppmärksammat att det finns skillnader i lärares omdömen. Granskningen visar också att rektorn inte ger lärarna tillräckliga förutsättningar att regelbundet diskutera och kvalitetssäkra sina bedömningar. Utredningen visar att alla lärare inte deltar i de bedömningsdiskussioner som finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen kopplat till de underlag som myndigheten samlat in inför och i samband med besöket.

Analysera skillnader i bedömningar och omdömen

Granskningen visar att rektorn följer upp de bedömningar och omdömen som lärarna gör. Lärarna säger att rektorn samlar resultaten av de tester som görs utifrån bedömningsstöden. Rektorn säger att hen gjort stickprov på olika lärares bedömningar och omdömen och också bett lärarna att till lärarmöten ta med sig exempel på bedömningar som de gjort. Under lärarmöten har olika bedömningar diskuterats och utifrån dessa diskussioner säger rektorn att hen ser att lärarna är osäkra i hur de ska bedöma elevernas kunskaper. Enligt uppgift från rektorn har diskussionerna handlat om vad som är summativa och vad som är formativa omdömen. Rektorn säger vidare att för att lättare kunna följa lärarnas omdömen behöver skolan ett digitalt dokumentationsverktyg vilket hen lyft till huvudmannen.

Samverkan för att kvalitetssäkra bedömningar och omdömen

Granskningen visar att rektorn inte skapar tillräckliga förutsättningar för lärarna att samverka med varandra när de ska göra sina bedömningar. Rektorn säger att inte alla lärare har deltagit i möten då de diskuterat bedömningar och omdömen. Enligt rektorn behövs en gemensam diskussion kring vad eleverna ska kunna i de olika årskurserna och rektorn uppger att hen kommit fram till att det kollegiala lärandet behöver inriktas mot bedömning av elevernas kunskaper och kunskapsutveckling för att på sikt öka likvärdigheten i de bedömningar som görs.

Lärarna uppger i intervju att de på skolan inte gemensamt pratat om hur de ska skriva omdömen. Lärarna säger att de gärna vill arbeta med sambedömning vid rättning av nationella prov så att det inte blir som tidigare år att en enskild lärare rättade på egen hand. Lärarna uppger att de inte vet hur man tidigare gjort för att säkerställa likvärdiga bedömningar av de nationella proven eftersom det var en tidigare anställd lärare som gjorde de bedömningarna.

Skolinspektionen bedömer därför att det finns ett utvecklingsbehov, vilket framgår nedan under avsnittet Identifierat utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor säkerställer att alla lärare ges möjlighet till att kvalitetssäkra sina bedömningar och omdömen. I detta ingår att lärare får möjlighet att, under organiserade former, samverka med varandra när de gör sina bedömningar.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn inte organiserat verksamheten så att alla lärare har möjlighet att samverka med varandra när de bedömer elevernas kunskaper och kunskapsutveckling. Utredningen visar att rektorn känner till att det finns ett utvecklings- och kompetensutvecklingsbehov bland skolans lärare vad gäller bedömning och det framgår också att rektorn initierat diskussioner för en ökad kunskap och likvärdighet. Samtidigt framgår det att alla lärare inte deltar i sådana forum.

Enligt 3 kap. 14 § skollagen ska rektorn se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar. Av läroplanen⁸ framgår att läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt ska utvärdera elevernas kunskapsutveckling. Vidare framgår att rektorn har ett ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarnas samverkan kring bedömningsfrågor utvecklas och systematiseras. Skolinspektionen vill i sammanhanget påtala att sambedömning är ett betydelsefullt redskap för ökad likvärdighet eftersom det bidrar till en gemensam syn på det som ska bedömas och hur bedömningar ska gå till. Ett professionellt samtal om utformningen av olika underlag kan förbättra likvärdigheten. Sådana diskussioner kan ha både formativa och

⁸ Läroplan för grundskolan samt förskoleklassen och fritidshemmet, Lgr11, kap. 2.7 Bedömning och betyg.

summativa syften.⁹ För att kunna följa och utveckla arbetet bör rektorn även fortsättningsvis delta och leda möten då lärare diskuterar bedömning.

Härutöver vill Skolinspektionen med stöd av Skolverket¹⁰ påtala att även om rektorn har en betydelsefull roll, kan också huvudmannen behöva bistå med att organisera arbetet med sambedömning mellan skolenheter, särskilt vid avsaknad av behöriga ämneskollegor inom skolenheten.

På Skolinspektionens vägnar

X Mats Lundqvist

Enhetschef
Signerat av: Mats Lundqvist

X Helena Larson

Föredragande
Signerat av: Helena Larson

I handläggningen av ärendet har även Inger Börjesson medverkat.

⁹ Skolverket (2018) Allmänna råd med kommentarer Betyg och betygssättning.

¹⁰ Ibid.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Fyra lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- En gruppintervju med lärare
- En intervju med rektor
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning skolan har ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 17 januari 2019 och den 18 januari 2019. Besöket genomfördes av Helena Larson och Inger Börjesson.

Fyrklöverns Montessoriskola är en fristående grundskola med elever i förskoleklass och årskurserna 1 till 3. Totalt har skolan vid granskningstillfället 48 elever som är indelade i två åldersblandade klasser, F-1 och 2-3. Det finns tre undervisande lärare varav en lärare har lärarlegitimation. Skolan leds av en rektor som även undervisar i årskurs 2-3 på delar av sin tjänst.

Huvudman för skolenheten är Fyrklöverns Montessori AB med organisationsnummer 5566206180.